

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΛΥΣΕΙΣ

ΕΝΙΑΙΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2023-2024

Β΄ ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 31 Μαΐου 2024

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Α΄ ΣΕΙΡΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: 1B

ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΔΕΚΑΤΡΕΙΣ (13) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο 1

Από τον παράδεισο...στην κόλαση!

Των παιδιών της Ε΄ και Στ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Ακρωτηρίου

[...] Ξύπνησα σε μία βαρετή τάξη ενός Δημοτικού Σχολείου της Κύπρου...

Ξεκινήσαμε με τα βαρετά Μαθηματικά, τις δύο πρώτες ώρες. Η δασκάλα μας ένιωθε ανία και άγχος για την τόοοοοση ύλη που έχει να διδάξει. [...]

Μετά από αυτές τις δύο βασανιστικές ώρες, **χτύπησε** το λυτρωτικό κουδούνι. **Πήραμε** το φαγητό μας και τότε ένα τσουνάμι από παιδιά ξεχύθηκε στην αυλή. Μόλις φάγαμε, αποφασίσαμε με τους φίλους μου να παίξουμε κρυφτό. Εγώ έτρεξα να κρυφτώ και, τότε, άκουσα την τσιριχτή φωνή της κ. Ξινοπούλου: «ΔΕΝ ΤΡΕΧΟΥΜΕ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΥΣ!». Το διάλειμμα ήταν πολύ μικρό. Μόλις που πρόλαβα να φάω και να πάω τουαλέτα. Με το κτύπημα του κουδουνιού και αναστενάζοντας «αχ και βαχ» επιστρέψαμε στην τάξη. [...]

Την έκτη ώρα, είχαμε διαγώνισμα Ιστορίας. Ήθελα να το σκίσω, αλλά η δασκάλα μας, η κ. Ξινοπούλου, δεν με άφηνε. Το διαγώνισμα ήταν παν-δύσκολο! Είχαμε μόνο είκοσι λεπτά, για να το τελειώσουμε. Κανένας από την τάξη δεν πρόλαβε να το τελειώσει. Εκτός από αυτό, ήμουν πολύ αφηρημένος και μπήκα τιμωρία. Τι να κάνω; Βαριέμαι. [...]

Τα σχολεία της Κύπρου είναι τόοοοσο απάισια. Η βιωματική μάθηση απουσιάζει σε μεγάλο βαθμό. Αυτό είναι το χειρότερο. Τα παιδιά πρέπει να ζουν το μάθημα, αλλιώς πώς θα διασκεδάζουν... Επίσης, σε κάποια σχολεία, όπως το δικό μας, οι ώρες Μουσικής και Τέχνης είναι πολύ λίγες. Αυτά είναι τα μοναδικά μαθήματα που μπορούμε τουλάχιστον να ζήσουμε το μάθημα. Θα προτιμούσα να διάλεγα τα μαθήματα που θα πήγαινα, γιατί έτσι δεν θα βαριόμουν. Άραγε, πότε θα αλλάξουν τα σχολεία μας; Θα αλλάξουν ποτέ;;; [...]

(Διασκευή)

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: <https://paideia-news.com/apo-ton-paradeiso%E2%80%A6stin-kolasi!>

Ημερομηνία ανάρτησης: 16/03/2019

Ημερομηνία ανάληψης: 27/05/2024

Κείμενο 2

Μια μικρή αγγελία

«ΖΗΤΕΙΤΑΙ ο ιδανικός καθηγητής ή καθηγήτρια...»

Από τους μαθητές και τις μαθήτριες του 1ου Γυμνασίου Καλαμαριάς ζητείται ο ιδανικός καθηγητής.

Για να αναλάβει κάποιος αυτή τη θέση, πρώτα από όλα, είναι απαραίτητη η βαθιά γνώση και αγάπη για το αντικείμενό του, όπως και η όρεξη να διδάξει, αλλά και να διδαχτεί.

Θα θέλαμε να είναι υπομονετικός και ευγενικός μαζί μας, χωρίς να μας βάζει κάθε λίγο τις φωνές, καθώς και να δείχνει κατανόηση στους πιο αδύναμους μαθητές. Καλό θα ήταν να επιτρέπει τη δημιουργία ευχάριστου κλίματος στο μάθημα, αλλά και να επιβάλλει την τάξη όπου χρειάζεται. Επίσης, θα μας άρεσε να χρησιμοποιεί ποικίλα μέσα διδασκαλίας, ώστε να κάνει το μάθημα πιο κατανοητό και εύκολο, όπως και να καλλιεργεί το πνεύμα της ομαδικότητας μεταξύ των μαθητών.

Η καλή διάθεση και το κέφι για εξορμήσεις και εκδρομές (σε σχέση με το μάθημά του ή και όχι...) θα εκτιμηθεί ιδιαίτερα...

Εφόσον πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, να είναι βέβαιος πως θα τον ανταμείψουμε πλουσιοπάροχα με το ενδιαφέρον και την προσοχή μας στο μάθημά του, με τον πραγματικό (και όχι απλά τυπικό) σεβασμό μας προς το πρόσωπό του και, κυρίως, με μια θέση στην καρδιά μας!

Π. Κωνσταντίνα, μαθήτρια Β4 1^{ου} Γυμνασίου Καλαμαριάς

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: <https://filoi-tou-logou.blogspot.com/2020/08/blog-post.html>

Ημερομηνία ανάρτησης: 25/08/2020

Ημερομηνία ανάληψης: 27/05/2024

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

A.I.1. Ποιος είναι ο πομπός και ποιος ο δέκτης στο Κείμενο 1;

Απάντηση

Πομπός

- Μαθητές/παιδιά της Ε΄ και Στ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Ακρωτηρίου
- Ομάδα μαθητών/παιδιών της Ε΄ και Στ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Ακρωτηρίου
- Μαθητής Ε΄ και Στ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Ακρωτηρίου

Ένα (1) στοιχείο από τα πιο πάνω

Δέκτης

- Αναγνώστες - Αναγνώστριες
- Αναγνώστες - Αναγνώστριες της ιστοσελίδας (paideia-news)
- Επισκέπτες - Επισκέπτριες της ιστοσελίδας (paideia-news)
- Μαθητές - Μαθήτριες
- Εκπαιδευτικοί
- Υπουργείο Παιδείας
- Γονείς / Κηδεμόνες

Ένα (1) στοιχείο από τα πιο πάνω

A.I.2. Ποιο από τα προβλήματα του κυπριακού σχολείου που αναφέρονται από τον πομπό στο **Κείμενο 1** θεωρείτε πιο σοβαρό; **Να τεκμηριώσετε** την απάντησή σας με **ένα (1) επιχείρημα**.

Απάντηση

Προβλήματα (ενδεικτικά)

- Βαρεμάρα/ανία καθηγητή/τριας
- Άγχος για την κάλυψη της ύλης / μεγάλη έκταση ύλης
- Αυστηρότητα καθηγητών και κανόνων
- Μικρά διαλείμματα
- Δύσκολα διαγωνίσματα
- Μη επαρκής χρόνος διεκπεραίωσης των διαγωνισμάτων
- Τιμωρίες
- Απουσία βιωματικής μάθησης
- Απουσία διασκέδασης
- Περιορισμένες ώρες Μουσικής και Τέχνης
- Υποχρεωτικά μαθήματα

Ένα (1) από τα πιο πάνω προβλήματα

Τεκμηρίωση με ένα (1) επιχείρημα

A.I.3. Να γράψετε δύο (2) διαφορές μεταξύ των εκπαιδευτικών του **Κειμένου 1** και του εκπαιδευτικού του **Κειμένου 2**.

Απάντηση

Συνολικά δύο (2) διαφορές

Εκπαιδευτικοί Κειμένου 1	Εκπαιδευτικός Κειμένου 2
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ανία, βαρεμάρα ▪ Άγχος κάλυψης ύλης ▪ Αυστηρότητα ▪ Αποστασιοποίηση ▪ Φωνές ▪ Δύσκολα διαγωνίσματα ▪ Απουσία βιωματικής μάθησης ▪ Ανιαρό/βαρετό μάθημα ▪ Τιμωρία	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αγάπη για το αντικείμενό του ▪ Όρεξη για διδασκαλία ▪ Υπομονή ▪ Ευγένεια ▪ Δεν φωνάζει ▪ Κατανόηση για αδύναμους μαθητές ▪ Ευχάριστο κλίμα ▪ Ποικιλία μέσων διδασκαλίας ▪ Κατανοητό και εύκολο μάθημα ▪ Καλλιέργεια πνεύματος ομαδικότητας ▪ Καλή διάθεση/κέφι ▪ Εμπνέει αγάπη και σεβασμό

A.I.4. Να εντοπίσετε και να γράψετε έναν (1) τρόπο ανάπτυξης της τελευταίας παραγράφου του **Κειμένου 1** («Τα σχολεία ... ποτέ;;;»), τεκμηριώνοντας την απάντησή σας.

Απάντηση

1. Τρόπος Ανάπτυξης: Αιτιολόγηση

Τεκμηρίωση

- Η Θεματική Περίοδος δημιουργεί το ερώτημα «γιατί».
- Αναφέρεται η λέξη «γιατί».
- «γιατί έτσι δεν θα βαριόμουν»
- Ο πομπός εξηγεί τους λόγους για τους οποίους τα σχολεία της Κύπρου είναι απαίσια.

Ένα (1) στοιχείο από τα πιο πάνω

ή

2. Τρόπος Ανάπτυξης: Παραδείγματα

Τεκμηρίωση

- Αναφέρει τη λέξη «όπως».
- «Σε κάποια σχολεία, όπως το δικό μας»
- «Σε κάποια σχολεία, όπως το δικό μας, οι ώρες Μουσικής και Τέχνης είναι πολύ λίγες.»
- Αναφέρονται παραδείγματα που στηρίζουν την άποψη του πομπού (ότι τα σχολεία της Κύπρου είναι απαίσια.)

Ένα (1) στοιχείο από τα πιο πάνω

ή

3. Τρόπος Ανάπτυξης:

Συνδυασμός Τρόπων Ανάπτυξης: Αιτιολόγηση και Παραδείγματα / Συνδυασμός Αιτιολόγησης και Παραδειγμάτων

Τεκμηρίωση

Ένα (1) στοιχείο τεκμηρίωσης της Αιτιολόγησης από τα προαναφερθέντα και ένα (1) στοιχείο τεκμηρίωσης των Παραδειγμάτων από τα προαναφερθέντα.

A.1.5. Αφού βρείτε και γράψετε το υποκείμενο των υπογραμμισμένων ρημάτων στις πιο κάτω προτάσεις, να δηλώσετε τη μορφή του.

(α) Ξεκινήσαμε με τα βαρετά Μαθηματικά ... (Κείμενο 1)

(β) Το διάλειμμα ήταν πολύ μικρό. (Κείμενο 1)

(γ) Για να αναλάβει κάποιος αυτή τη θέση ... (Κείμενο 2)

(δ) Καλό θα ήταν να επιτρέπει τη δημιουργία ευχάριστου κλίματος στο μάθημα ... (Κείμενο 2)

Απάντηση

Ρήμα	Υποκείμενο	Μορφή
(α) <u>Ξεκινήσαμε</u>	Εμείς	Αντωνυμία
(β) <u>ήταν</u>	Το διάλειμμα	Ουσιαστικό
(γ) <u>αναλάβει</u>	κάποιος	Αντωνυμία
(δ) <u>καλό θα ήταν</u>	να επιτρέπει τη δημιουργία ευχάριστου κλίματος στο μάθημα	Πρόταση / Ολόκληρη πρόταση / Δευτερεύουσα πρόταση / Πρόταση με το «να» / Πρόταση χωρίς άρθρο

A.1.6. Να δηλώσετε εάν τα υπογραμμισμένα ρήματα του πιο κάτω αποσπάσματος από το **Κείμενο 1** είναι μεταβατικά ή αμετάβατα. **Προσοχή!** Να αντιγράψετε το κάθε ρήμα και δίπλα να δηλώσετε εάν είναι μεταβατικό ή αμετάβατο.

«Μετά από αυτές τις δύο βασανιστικές ώρες, χτύπησε το λυτρωτικό κουδούνι. Πήραμε το φαγητό μας και τότε ένα τσουνάμι από παιδιά ξεχύθηκε στην αυλή.»

Απάντηση

- χτύπησε - αμετάβατο
- πήραμε - μεταβατικό

A.1.7. Να εντοπίσετε και να γράψετε τα αντικείμενα του πιο κάτω υπογραμμισμένου ρήματος, δηλώνοντας το είδος του καθενός.

«Θα θέλαμε να είναι υπομονετικός και ευγενικός μαζί μας, χωρίς να μας βάζει κάθε λίγο τις φωνές ...» (Κείμενο 2)

Απάντηση

<u>Αντικείμενο</u>	<u>Είδος</u>
μας	έμμεσο
τις φωνές	άμεσο

A.I.8. Να δηλώσετε τον χρόνο στον οποίο βρίσκονται τα υπογραμμισμένα ρήματα των πιο κάτω προτάσεων του **Κειμένου 1** και να τα μεταφέρετε στον χρόνο που δηλώνεται στην παρένθεση, διατηρώντας το πρόσωπο, τον αριθμό και τη φωνή.

(α) Με το κτύπημα του κουδουνιού και αναστενάζοντας «αχ και βαχ» επιστρέψαμε στην τάξη. (Παρακείμενος)

(β) Εκτός από αυτό, ήμουν πολύ αφηρημένος και μπήκα τιμωρία. (Παρατατικός)

Απάντηση

Αναγνώριση

- επιστρέψαμε - Αόριστος
- μπήκα - Αόριστος

Μετατροπή

- έχουμε επιστρέψει (Παρακείμενος)
- έμπαινα (Παρατατικός)

A.I.9. Να γράψετε ένα (1) ανώνυμο για κάθε μία από τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό της τύπο.

(α) Τα σχολεία της Κύπρου είναι τόσοσο απαίσια. (Κείμενο 1)

(β) Θα θέλαμε να είναι υπομονετικός ... (Κείμενο 2)

Απάντηση

(α) απαίσια ≠ ωραία, όμορφα, ευχάριστα, εξαιρετικά, εξαιρετα, θεσπέσια ...

(β) υπομονετικός ≠ ανυπόμονος, βιαστικός, ανήσυχος, νευρικός ...

A.I.10. Να εντοπίσετε στο πιο κάτω απόσπασμα του **Κειμένου 2** και να γράψετε δύο (2) σύνθετες λέξεις.

«... να είναι βέβαιος πως θα τον ανταμείψουμε πλουσιοπάροχα με το ενδιαφέρον και την προσοχή μας στο μάθημά του, με τον πραγματικό (και όχι απλά τυπικό) σεβασμό μας ...»

Απάντηση

Δύο (2) από τις εξής λέξεις: ανταμείψουμε / πλουσιοπάροχα / ενδιαφέρον / προσοχή

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

«Άραγε, πότε θα αλλάξουν τα σχολεία μας; Θα αλλάξουν ποτέ;;;»

Με αφορμή το πιο πάνω ερώτημα, να συντάξεις επιστολή προς κάποιον/-α φίλο/-η σου στην οποία να αφηγήσαι μία (1) αρνητική εμπειρία που βίωσες στο Γυμνάσιο σε σχέση με τη μαθησιακή διαδικασία (μέθοδοι/μέσα διδασκαλίας, τρόποι αξιολόγησης, κτλ.) και να εισηγηθείς δύο (2) αλλαγές που θα ήθελες να γίνουν στα σχολεία της Κύπρου, ώστε να αποφεύγονται τέτοιου είδους αρνητικές εμπειρίες.

(Έκταση: 200-230 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρεις το ονοματεπώνυμό σου ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σου.

A. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Πρόλογος

Κύριο Μέρος

Επίλογος

Πρόλογος: καθορισμός του θέματος / προετοιμασία για ανάπτυξη ζητουμένων / σκοπός / αφορμή για σύνταξη επιστολής ...

Κύριο Μέρος

Πρώτο Ζητούμενο: αφήγηση αρνητικής εμπειρίας σε σχέση με τη μαθησιακή διαδικασία

1. **Συνάφεια με το θέμα** - Είναι δυνατόν να αξιοποιηθεί ένα (1) ή περισσότερα από τα πιο κάτω σημεία, τα οποία ενδεικτικά παρατίθενται:

- Έκταση ύλης
- Άγχος για μαθητές / καθηγητές
- Αξιολόγηση / μεγάλος αριθμός διαγωνισμάτων / μη επαρκής χρόνος μελέτης
- Έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής (εργαστήρια, σύστημα θέρμανσης / κλιματισμού, φωτισμός, αίθουσες, εργαστήρια, γυμναστήρια, ηλεκτρονικοί υπολογιστές βιντεοπροβολείς, διαδραστικοί πίνακες, διαδίκτυο / τεχνολογία, θρανία, καρέκλες, εξοπλισμός)
- Έλλειψη πρασίνου.
- Παραδοσιακό κι όχι καινοτόμο μάθημα / Μη ελκυστικό μάθημα.
- Πολυμελή τμήματα
- Έλλειψη ευέλικτου/ισορροπημένου προγράμματος με βάση τα ενδιαφέροντα, τις κλίσεις και τις ανάγκες του μαθητή
- Ύπαρξη διακρίσεων και ρατσιστικών συμπεριφορών εντός του σχολικού χώρου
- Μη ύπαρξη αρκετών εκπαιδευτικών/ψυχαγωγικών εκδρομών
- Μικρά διαλείμματα
- Δραστηριότητες
- Μη εξοικείωση μαθητών με τη Βιβλιοθήκη του σχολείου / δανειστική βιβλιοθήκη

- Μη παροχή κινήτρων στους μαθητές
- ...

2. Αφήγηση αρνητικής εμπειρίας με επαρκή ανάπτυξη

Δεύτερο Ζητούμενο: προτεινόμενες αλλαγές στα σχολεία της Κύπρου

Επαρκής ανάπτυξη **δύο (2)** αλλαγών που σχετίζονται με την προαναφερθείσα εμπειρία του/της μαθητή/-τριας

Ενδεικτικά οι αλλαγές είναι δυνατόν να αφορούν τις πιο κάτω πτυχές.

- Ύλη
- Διδακτικά Εγχειρίδια
- Διδακτικές Μέθοδοι
- Μέσα Διδασκαλίας
- Αξιολόγηση
- Εξοπλισμός
- Κτηριακές εγκαταστάσεις
- Υλικοτεχνική Υποδομή
- Κανονισμοί
- Δραστηριότητες
- Αριθμός μαθητών/-τριών ανά τάξη
- Τύπος εκπαιδευτικού
- ...

Επίλογος: συμπέρασμα / ανακεφαλαίωση / κλείσιμο επιστολής / ευχή / παρότρυνση ...

B. ΔΟΜΗ

- Εξωτερικά δομικά στοιχεία επιστολής (Χώρος, Χρόνος, Προσφώνηση, Πρόλογος, Κύριο μέρος, Επίλογος, Επιφώνηση)
- Σύνδεση (π.χ. συνδετικές / διαρθρωτικές λέξεις και φράσεις)
- Χωρισμός κυρίως μέρους σε παραγράφους
- Δομή παραγράφων
- Αλληλουχία ιδεών - Συνοχή

Γ. ΕΚΦΡΑΣΗ

- Σύνταξη
- Ακριβολογία - σαφήνεια
- Κατάλληλο λεξιλόγιο
- Ύφος ανάλογο του κειμενικού είδους (φιλική επιστολή)

Δ. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

- Ορθή χρήση γραμματικών κανόνων
- Τονισμός

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ι. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ειρένα Ιωαννίδου - Αδαμίδου, «Η παραδουλεύτρα»

[...]

Γύρισε και ξαναμπήκε στην κουζίνα.

– Το νερό έβρασε. Θέλετε τώρα κάτι να πιείτε;

Οι τρεις βρίσκονταν κιάλας στο κατώφλι. Δεν μπήκαν ούτε στον κόπο να της απαντήσουν. Ο μικρός κοντοστάθηκε στη μεσόπορτα.

– Όχι, μητέρα. Ευχαριστούμε. Γεια σου...

Δεν γύρισε 'κείνη. Πιο πολύ από περηφάνια, παρά από θυμό. Για να κρύψει τα δακρυσμένα της μάτια.

Απόμεινε να τους κοιτάζει απ' το παράθυρο, καθώς ξεμάκρινων, κι οι τέσσερις μαζί, στη γραμμή, όπως τότε, στο χωριό, που παίζανε τα στρατιωτάκια. Τότε που τους φρόντιζε, μικρούς..., που τους είχε συνέχεια κοντά της. Ύστερα φύγανε για να σπουδάσουν. Έκανε πέτρα την καρδιά της και το πήρε απόφαση πως τους έχανε για λίγα χρόνια. Έτσι έπρεπε. Χρειαζόταν η θυσία, για να βγούνε σπουδαία μετά στην κοινωνία τα παιδιά της. Τα δικά της παιδιά!... Και τα κατάφεραν. Κι εκείνη ένιωθε τόσο περήφανη για τον δικηγόρο, τον οικονομολόγο, τον γιατρό, τον καλλιτέχνη της!... Μα τους ίδιους δεν τους έβλεπε πια. Σχεδόν καθόλου. Μονάχα τις επιταγές τους, που της στέλνανε γενναιόδωρα κάθε μήνα... Στην αρχή είπε δεν πειράζει, δεν τους περίσσευε καιρός, μέχρι να στρώσουνε τη δουλειά τους. Όμως το πράγμα παρατραβούσε. Πολλοί, στον συνοικισμό, που δεν την ξέρανε από παλιά, νόμιζαν πως δεν είχε παιδιά. Συχνά την ρωτούσανε κιάλας, κι η ψυχή της σπάρραζε. Όχι! Δεν πήγαινε άλλο η κατάσταση. Έπρεπε να βρει κάποιο τρόπο για να τους ξαναφέρει κοντά της. Έπρεπε!...

Και τον βρήκε. Μιας βδομάδας αδιάκοπη σκέψη κι αγρύπνια της στοίχισε, όμως το πείσμα της νίκησε, τελικά. Δεν θα τους παραπονοϊόταν. Ούτε θα τους παρακαλούσε. Αυτά τ'α 'χε κιάλας δοκιμάσει, χωρίς αποτέλεσμα. Μονάχα δικαιολογίες κι αόριστες υποσχέσεις κατάφερνε να κερδίζει, κάθε φορά. Και δεν της έφταναν. Όχι αυτής, πού 'χε μεγαλώσει τέσσερα παλικάρια, εκεί κάτω, στο χωριό της. Θα τους πρόσβαλλε! Θα πήγαινε παραδουλεύτρα και συνάμα θα παινευότανε σ' όλο τον κόσμο για τα σπουδαία της παιδιά. Και τότε θ'α 'ρχονταν. Ήτανε σίγουρη. Θα τρέχανε, μάλιστα, πανικοβλημένοι, ντροπιασμένοι, αγριεμένοι, να της ζητήσουν εξηγήσεις. Δεν την ένοιαζε για τις φωνές που θα της έβαζαν, ούτε για τα πικρά τους λόγια, ούτε ακόμα και για τις βρισιές που μπορεί να

της πέταγαν απάνω στο θυμό τους. Ήτανε προετοιμασμένη για όλα. Και τίποτα δεν θα κατάφερνε να χαλάσει τη χαρά της, που θα τους έβλεπε και πάλι μαζεμένους στο σπίτι της..., κοντά της. Τους τέσσερις σπουδαίους της γιους!...

Χαμογελούσε τώρα, για πρώτη φορά με απέραντη τρυφεράδα, καθώς τους έβλεπε να χάνονται στη στροφή του δρόμου. [...]

Ανθολογία Κυπριακού Διηγήματος. Από το 1960 έως το τέλος του 20ού αιώνα, τ. Β΄, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού - Πολιτιστικές Υπηρεσίες, Λευκωσία 2007

Ερώτηση Β1

Αφού παρουσιάσετε **το πρόβλημα** που αντιμετωπίζει η ηρωίδα του κειμένου «Η παραδουλεύτρα», να γράψετε **ένα (1) συναίσθημα** που της προκαλεί το πρόβλημα αυτό, **τεκμηριώνοντας** την απάντησή σας με μία (1) σχετική φράση από το πιο πάνω απόσπασμα. **Ποιον τρόπο** βρίσκει, για να επιλύσει το πρόβλημά της;

Απάντηση

Πρόβλημα ηρωίδας: τα παιδιά της δεν την επισκέπτονται / δεν πάνε να την δουν / δεν δείχνουν ενδιαφέρον για τις συναισθηματικές της ανάγκες (παρά μόνο για τις υλικές).

Συναίσθημα: μοναξιά / θλίψη / λύπη / πόνος / θυμός / ντροπή / προσβολή / απογοήτευση / παράπονο / πίκρα ...

Τεκμηρίωση

- Δεν μπήκαν ούτε στον κόπο να της απαντήσουν
- Τότε που τους φρόντιζε, μικρούς..., που τους είχε συνέχεια κοντά της
- Ύστερα φύγανε για να σπουδάσουν.
- Χρειαζόταν η θυσία, για να βγούνε σπουδαία μετά στην κοινωνία τα παιδιά της
- Μα τους ίδιους δεν τους έβλεπε πια. Σχεδόν καθόλου.
- (Πολλοί, στον συνοικισμό, που δεν την ξέρανε από παλιά, νόμιζαν πως δεν είχε παιδιά. Συχνά την ρωτούσανε κιάλας,) κι η ψυχή της σπάρραζε

Τρόπος επίλυσης προβλήματος: αποφασίζει να δουλέψει ως παραδουλεύτρα, για να νιώσουν ντροπή τα παιδιά της, ώστε να την επισκεφθούν.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

II. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αντώνης Γεωργίου, «Να τους αγαπάτε καθημερινά»

Όσο μεγαλώνουν
να τους μιλάτε πιο πολύ
να τους τηλεφωνείτε κάθε μέρα, έστω για μια *καλημέρα*
να τους αγκαλιάζετε μ' οποιαδήποτε αφορμή

να τους λέτε και γλυκόλογα, ακόμα και σ' αγαπώ
 –είναι πιο απλό απ' όσο νομίζετε–
 προπαντός μην αφήνετε εκκρεμείς
 θυμούς και άλυτους καβγάδες
 να 'ναι λες και τους αποχαιρετάτε
 κάθε φορά που φεύγετε μετά τον καφέ
 το κυριακάτικο τραπέζι, τη βόλτα
 μυστικά να ψιθυρίζετε *αντίο*
 να 'ναι λες και φεύγετε ταξίδι μακρινό για καιρό
 γιατί αν φύγουν για πάντα πρώτοι εκείνοι
 και παραμείνουν εκκρεμότητες αγάπης
 θα 'ρχονται θλιμμένοι στον ύπνο σας
 θα τους μιλάτε, θα τους εξηγείτε
 μα δυστυχώς
 δε σας ακούνε πια

Αντώνης Γεωργίου, *Σαν πεταλούδα είμαι*, σελ. 13, Το ροδακιό, Αθήνα, 2019

Ερώτηση Β2

(α) Να περιγράψετε τη συμπεριφορά των παιδιών προς τους ηλικιωμένους γονείς σε κάθε ένα από τα συνεξεταζόμενα κείμενα («Η παραδουλεύτρα» και «Να τους αγαπάτε καθημερινά»), αναφέροντας τρία (3) στοιχεία από το κάθε κείμενο.

Απάντηση

Ειρένα Ιωαννίδου - Αδαμίδου, «Η παραδουλεύτρα»	Αντώνης Γεωργίου, «Να τους αγαπάτε καθημερινά»
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δεν της δίνουν σημασία / Δεν μπήκαν ούτε στον κόπο να της απαντήσουν ▪ Δεν εκτιμούν τις θυσίες που έκανε για τους σπουδάσει ▪ Δεν εκτιμούν τα όσα τους πρόσφερε, για να ανέβουν κοινωνικά ▪ Στέλνουν μονάχα χρήματα στη μητέρα τους / Καλύπτουν μόνο τις υλικές ανάγκες της μητέρας / Μονάχα τις επιταγές τους, που της στέλνανε γενναιόδωρα κάθε μήνα ▪ Δεν την επισκέπτονται / Μα τους ίδιους δεν τους έβλεπε πια / Πολλοί, στον συνοικισμό, που δεν την ξέρανε από παλιά, νόμιζαν πως δεν είχε παιδιά 	<p>Τα παιδιά πρέπει:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να δείχνουν καθημερινά την αγάπη τους / Να τους αγαπάτε καθημερινά ▪ Να μιλούν πιο πολύ στους γονείς τους / Περισσότερη επικοινωνία / να τους μιλάτε πιο πολύ ▪ Να τους τηλεφωνούν καθημερινά / να τους τηλεφωνείτε κάθε μέρα, έστω για μια καλημέρα ▪ Να τους αγκαλιάζουν / να τους αγκαλιάζετε μ' οποιαδήποτε αφορμή ▪ Να τους λένε γλυκόλογα / να τους λέτε και γλυκόλογα, ακόμα και σ' αγαπώ

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δεν ενδιαφέρονται για τις συναισθηματικές της ανάγκες ▪ Πικρά λόγια/βρισιές παιδιών προς τη μητέρα τους / Δεν την ένοιαζε για τις φωνές που θα της έβαζαν, ούτε για τα πικρά τους λόγια, ούτε ακόμα και για τις βρισιές που μπορεί να της πέταγαν απάνω στο θυμό τους ▪ Δεν δίνουν σημασία στα παράπονα και στα παρακάλια της μητέρας τους / Δεν θα τους παραπονιόταν. Ούτε θα τους παρακαλούσε. Αυτά τά 'χε κιόλας δοκιμάσει, χωρίς αποτέλεσμα. ▪ Αναιρούν τις υποσχέσεις τους / Μονάχα δικαιολογίες κι αόριστες υποσχέσεις κατάφερνε να κερδίζει, κάθε φορά 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να μην αφήνουν εκκρεμείς θυμούς / μην αφήνετε εκκρεμείς θυμούς και άλυτους καβγάδες ▪ Να σκέφτονται ότι τους βλέπουν για τελευταία φορά / να 'ναι λες και τους αποχαιρετάτε κάθε φορά που φεύγετε μετά τον καφέ ▪ Να τους αποχαιρετούν λες και θα κάνουν καιρό να τους ξαναδούν / να ψιθυρίζετε αντίο να 'ναι λες και φεύγετε ταξίδι μακρινό για καιρό
--	--

(β) Να γράψετε το ρηματικό πρόσωπο που χρησιμοποιεί ο αφηγητής στο πιο πάνω απόσπασμα από το κείμενο «Η παραδουλεύτρα» και το ρηματικό πρόσωπο που χρησιμοποιεί το ποιητικό υποκείμενο στο ποίημα «Να τους αγαπάτε καθημερινά», τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με **δύο (2) λέξεις/φράσεις από το κάθε κείμενο**. Να γράψετε μία (1) λειτουργία του ρηματικού προσώπου σε κάθε κείμενο.

Απάντηση

Ειρένα Ιωαννίδου - Αδαμίδου, «Η παραδουλεύτρα»

Πρόσωπο αφήγησης: τρίτο πρόσωπο

Τεκμηρίωση: π.χ. γύρισε / ξαναμπήκε / απόμεινε / φρόντιζε / ένιωθε / έβλεπε / ξεμάκρινων / στέλνανε / κατάφεραν...

Λειτουργία

- Αντικειμενικότητα / Αμεροληψία / Ουδετερότητα / Αποστασιοποίηση (όταν ακούγεται η φωνή του αφηγητή)

ή

- Μεταφορά σκέψεων της μητέρας (όταν ακούγεται μέσω του αφηγητή η φωνή της μητέρας, π.χ. Όχι! Δεν πήγαινε άλλο η κατάσταση. Έπρεπε να βρει κάποιο τρόπο για να τους ξαναφέρει κοντά της. Έπρεπε!...)

Αντώνης Γεωργίου, «Να τους αγαπάτε καθημερινά»

Πρόσωπο αφήγησης: δεύτερο πρόσωπο πληθυντικού

Τεκμηρίωση: να μιλάτε / να τηλεφωνείτε / να αγκαλιάζετε / να λέτε / νομίζετε / μην αφήνετε / αποχαιρετάτε / να ψιθυρίζετε / φεύγετε / θα μιλάτε / θα εξηγείτε

Λειτουργία

- Το ποιητικό υποκείμενο απευθύνεται στους αναγνώστες και τους **προτρέπει** να αγαπούν τους γονείς τους και να τους το δείχνουν καθημερινά.
- Προτρεπτικός / συμβουλευτικός / παραινετικός / διδακτικός τόνος.
- Προσδίδει αμεσότητα / οικειότητα στον λόγο.
- Απευθύνεται άμεσα (αμεσότητα) στους αναγνώστες, είναι σαν να συνομιλεί μαζί τους και έτσι πετυχαίνει να τους καταστήσει συμμετόχους στο θέμα που αναπτύσσει / συμμετοχή αναγνώστη.
- Προσδίδει διαλογικό χαρακτήρα στον λόγο.
- Ο τόνος γίνεται οικείος / φιλικός.
- Το ύφος και ο λόγος αποκτούν θεατρικότητα / παραστατικότητα / δραματικότητα.
- Προσδίδει ζωντάνια στο λόγο / συναισθηματική προσέγγιση.

ΤΕΛΟΣ ΛΥΣΕΩΝ